

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vuodelta 1991 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esitys sisältää ehdotuksen vuodelta 1991 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavaksi progressiiviseksi tuloveroasteikoksi ja progressiiviseksi varallisuusveroasteikoksi sekä yhteisön tuloveroprosentiksi ja varallisuusveroprosentiksi. Ehdotus progressiiviseksi tuloveroasteikoksi liittyy vuonna 1989 käynnistyneeseen kokonaisverouudistukseen ja on laadittu siten, että se yhdessä muiden, vuoden 1991

veroperustemuutosten kanssa johtaa hallituksen verouudistukselle asettamien verontuotto- ja veroastetavoitteiden toteutumiseen vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa. Osana kokonaisverouudistusta yhteisön tuloveroprosentti ehdotetaan alennettavaksi 25 prosentista 23 prosentiksi. Yhteisöjen varallisuusveroprosentti ehdotetaan pidettäväksi samana kuin se oli vuonna 1990, eli 1 prosenttina.

PERUSTELUT

1. Tuloverotus

Vuonna 1989 toteutunut kokonaisverouudistuksen ensimmäinen vaihe sisälsi uudistuksen tavoitteiden kannalta keskeiset ratkaisut veropohjan laajentamisen, vähennysjärjestelmän selkeyttämisen ja omaisuustulojen verotuksen yhtenäistämisen osalta, joita täydensi vuonna 1990 voimaan tullut osinkotulojen verotusta koskeva laki yhtiöveron hyvityksestä. Näiden, muun muassa eri tulolajien yhtäläistä verottamista tukevien ratkaisujen merkitys on kasvamassa vuosi vuodelta, kun laajeneva osuus tulonmuodostuksesta tulee uudistetun verolainsäädännön mukaisesti verotuksen piiriin.

Osana omaisuustulojen verotuksen kehittämistä hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laiksi korkotulon lähdeverosta. Lähdeveron piiriin kuuluvat korot olisivat esityksen mukaan tuloverosta vapaita, mikä tuloverotuksessa merkitsisi huomattavaa tulopohjan kaventumista korkotulojen verotuskohtelun

muuttuessa vuoden 1991 alussa. Korkotulojen lähdeverona kertyväksi arvioitu verotuotto on kuitenkin otettu huomioon tuloverotuksen perusteita mitoitettaessa ja tulonjakovaikutuksia selvitettyäessä.

Marginaaliveroja on alennettu merkittävästi verouudistuksen kahden ensimmäisen vuoden aikana. Ennen verouudistusta vallinneeseen tilanteeseen verrattuna on muun muassa valtion tuloveroasteikon alaraja nostettu yli kaksinkertaiseksi, asteikon portaiden lukumäärä vähennetty lähes puoleen ja prosentteja alennettu kaikissa tuloluokissa. Kokonaisverouudistuksen kolmannen vaiheen keskeinen sisältö tuloverotuksessa on marginaaliveroprosenttien alentaminen edelleen.

Hallituksen vuodelle 1991 esittämät henkilöverotuksen veroperusteet alentavat tuloveroasteita vuoden 1990 tasosta.

Hallituksen ehdotus vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa sovellettavaksi progressiiviseksi tuloveroasteikoksi sisältää kuluvana

vuonna sovellettavaan asteikkoon verrattuna asteikon tulo rajojen 4 prosentin inflaatiotarkistuksen. Tämän lisäksi marginaaliveroprosentteja ehdotetaan alennettavaksi kaikissa tuloluokissa vähintään kahdella ja enimmillään asteikon ylimmässä tuloluokassa neljällä prosenttiyksiköllä.

2. Varallisuusverotus

Hallitus ehdottaa 4 prosentin suuruisen inflaatiotarkistuksen toteuttamista varallisuusveroasteikossa. Varallisuusveroasteikon alaraja olisi siten 1 100 000 markkaa ja asteikon veroprosentti sama kuin kuluvana vuonna eli 0,9.

3. Yhteisöjen verokanta

Verouudistukseen liittyen hallitus esittää yhteisöjen verokantaa alennettavaksi vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa 23 prosentiksi kuluvana vuonna sovellettavan 25 prosentin sijaan. Yhteisöjen varallisuusveroprosentin hallitus esittää säilytettäväksi ennallaan eli 1 prosenttina.

4. Ennakkoperintä

Suhdannepoliittisista syistä hallitus esittää vuoden 1991 ennakkoperinnän toimittamista siten, että uudet veroperusteet otettaisiin käyttöön 1 päivänä heinäkuuta 1991.

Veroperustemuutosten huomioon ottamisen viivästymisen vaikutuksia ennakonpidätysten osuuteen ei pyritäisi korjaamaan heinäkuun alusta lähtien sovellettavia pidätysperusteita mitoitettaessa.

Tammikuun 1 päivän ja kesäkuun 30 päivän 1991 välisenä aikana maksetuista palkoista, eläkkeistä ja muista niistä vastaavista ennakonpidätyksen alaisista suorituksista ennakonpidätykset toimitettaisiin vuonna 1990 voimassa olleiden pidätysperusteiden mukaan. Myös ennakonkantoa korotettaisiin ennakonpidätysten ylimitoitusta vastaavasti. Luontoisetujen ennakonpidätyksessä noudatettaisiin kesäkuun loppuun saakka vuoden 1990 ennakonpidätyksessä vahvistettuja laskentaperusteita.

5. Taloudelliset vaikutukset

Vuodelle 1991 ehdotettujen luonnollisten henkilöiden tuloverotuksen muutosten arvioidaan pienentävän valtion tuloveron tuottoa noin 5 800 miljoonalla markalla kuluvan vuoden veroperusteiden mukaiseen veron tuottoon vuoden 1991 tasolla verrattuna. Arvio sisältää tuloveroasteikon muutosten vaikutusten lisäksi myös tulo- ja varallisuusverolain muutoksina ehdotettujen veronalaisen tulon tarkistusten ja vähennysjärjestelmän muutosten sekä korkotulojen lähdeveron tuloverotusta koskevat vaikutukset. Esitetystä summasta noin 1 700 miljoonaa markkaa on valtion veroperusteisiin tehtävien inflaatiotarkistusten vaikutusta.

Varallisuusveroasteikon inflaatiotarkistuksen arvioidaan alentavan varallisuusveron tuottoa 20 miljoonalla markalla. Kun varojen arvostamista varallisuusverotuksessa ajantasaisetaan ja yhtenäistetään, arvioidaan sen toisaalta lisäävän luonnollisten henkilöiden varallisuusveron tuottoa vastaavalla määrällä.

Yhteisöjen verokannan alentamisen kahdella prosenttiyksiköllä arvioidaan alentavan yhteisöjen valtion tuloveron tuottoa noin 400 miljoonalla markalla. Kaikkien nyt annettavien vuotta 1991 koskevien tulo- ja varallisuusveroperusteiden muutosehdotusten yhteisvaikutuksena pienenisivät valtion verotulot siten noin 6 200 miljoonalla markalla.

Henkilöverotukseen liittyvien kunnallisverotuksen muutosten arvioidaan alentavan kunnallisveron tuottoa 520 miljoonalla markalla. Verotuloja vähentävät kunnallisverotuksen keskeisten vähennysten inflaatiotarkistukset noin 130 miljoonalla markalla, vuoden 1991 tilapäinen vähennys palkkatuloa saaville vajalla 200 miljoonalla markalla sekä korkojen tuloverotuksesta luopuminen noin 200 miljoonalla markalla. Eläketulovähennyksen myöntäminen puolisoille korotetun kansaneläkkeen lisäosan mukaisena pienentää kuntien verotuloja 70 miljoonalla markalla. Verotuloja puolestaan kasvattavat korkovähennyksen kehittämislinjan mukaiset muutosehdotukset ja verouudistuksen tuomat tulopohjan laajennukset noin 80 miljoonalla markalla. Kunnallisverotuksen veroperusteisiin esitetyt muutokset alentavat myös Kansaneläkelaitokselle kertyvien vakuutetun maksujen tuottoa 90 miljoonalla markalla ja kirkollisveron tuottoa 30 miljoonalla markalla.

Kaikkiaan vuodelle 1991 ehdotetut henkilöverotuksen muutokset pienentäisivät siten tuloverojen tuottoa noin 6,4 miljardilla markalla verrattuna kuluvan vuoden veroperusteisiin.

Tämän esityksen liitteessä selostetaan henkilöverotuksen muutosten vaikutuksia verovelvollisten veroihin ja veroasteisiin.

6. Voimaantulo ja säätämisjärjestys

Laki olisi yksivuotinen verolaki, joka ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 1991 alusta.

Lakia sovellettaisiin vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa.

Lakiehdotus olisi käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n mukaisessa yhdeltä vuodelta kannettavaa veroa koskevassa säätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vuodelta 1991 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Vuodelta 1991 toimitettavassa verotuksessa määrätään tulo- ja varallisuusverolain perusteella valtiolle suoritettava tulovero ja varallisuusvero tässä laissa olevien veroasteikkojen ja veroprosenttien mukaan.

2 §

Progressiivinen tuloveroasteikko on seuraava:

Verotettava tulo mk	Vero alarajan kohdalla mk	Vero alarajan ylittävistä tulon osasta %
40 000— 56 000	50	7
56 000— 70 000	1 170	17
70 000— 98 000	3 550	21
98 000—154 000	9 430	27
154 000—275 000	24 550	33
275 000—	64 480	39

3 §

Progressiivinen varallisuusveroasteikko on seuraava:

Verotettava varallisuus mk	Vero alarajan kohdalla mk	Vero alarajan ylittävistä varallisuuden osasta %
1 100 000—	500	0,9

4 §

Yhteisön tuloveroprosentti on 23 ja yhteisön varallisuusveroprosentti 1.

5 §

Palkasta ja eläkkeestä toimitettavassa ennakonpidätyksessä sovellettavat henkilökohtaiset pidätysprosentit vahvistetaan 1 päivästä heinäkuuta 1991 lähtien sellaisiksi, että ne sovellettuina koko vuoden johtaisivat ennakoperintälain 11 §:ssä tarkoitettuun pidätysmäärään.

Ennakoperintälain 12 § 1 momentista poiketen ennakoperintälain 4, 5 ja 6 §:n mukaisista suorituksista, jotka maksetaan tammikuun 1 päivän ja kesäkuun 30 päivän välisenä aikana, ennakonpidätys toimitetaan vuonna 1990 voimassa olleiden henkilökohtaisten pidätysprosenttien tai muiden ennakonpidätyksen toimittamista koskevien määräysten mukaan. Verohallituksen on vahvistettava tammikuun 1 päivän ja kesäkuun 30 päivän 1991 välisenä aikana ennakonpidätyksessä sovellettavien ennakoperintälain 4 §:ssä tarkoitettujen luontoisetujen raha-arvot samansuuruisiksi kuin ne ovat olleet vuonna 1990. Ennakoperintälain 37 § 1 momentista poiketen muille kuin yhteisöille vuoden 1991 ennakonkannossa maksuunpantavaa määrää on korotettava 3 prosentilla siltä osin kuin se ylittää 8 000 markkaa. Verohallitus antaa tarkemmat määräykset tämän momentin soveltamisesta.

6 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1991.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen
täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 11 päivänä syyskuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Matti Louekoski*

KOKONAISVEROUUDISTUKSEN VAIKUTUKSET YKSITYISTEN HENKILÖIDEN VEROIHIN VUONNA 1991

Tässä liitteessä tarkastellaan tuloverojen ja veroasteiden muutoksia ja lopuksi esitetään esimerkkilaskelmia veroperustemuutosten vaikutuksista tyypillisten tulonsaajien verotukseen.

Liitteen tulo- ja verotiedot on laskettu vuoden 1991 tulo- ja hintatasossa. Hallituksen esityksen mukaista verotusta verrataan vuoden 1990 veroperusteiden mukaiseen verotukseen.

Kun otetaan huomioon tulojen veronalaisuus-

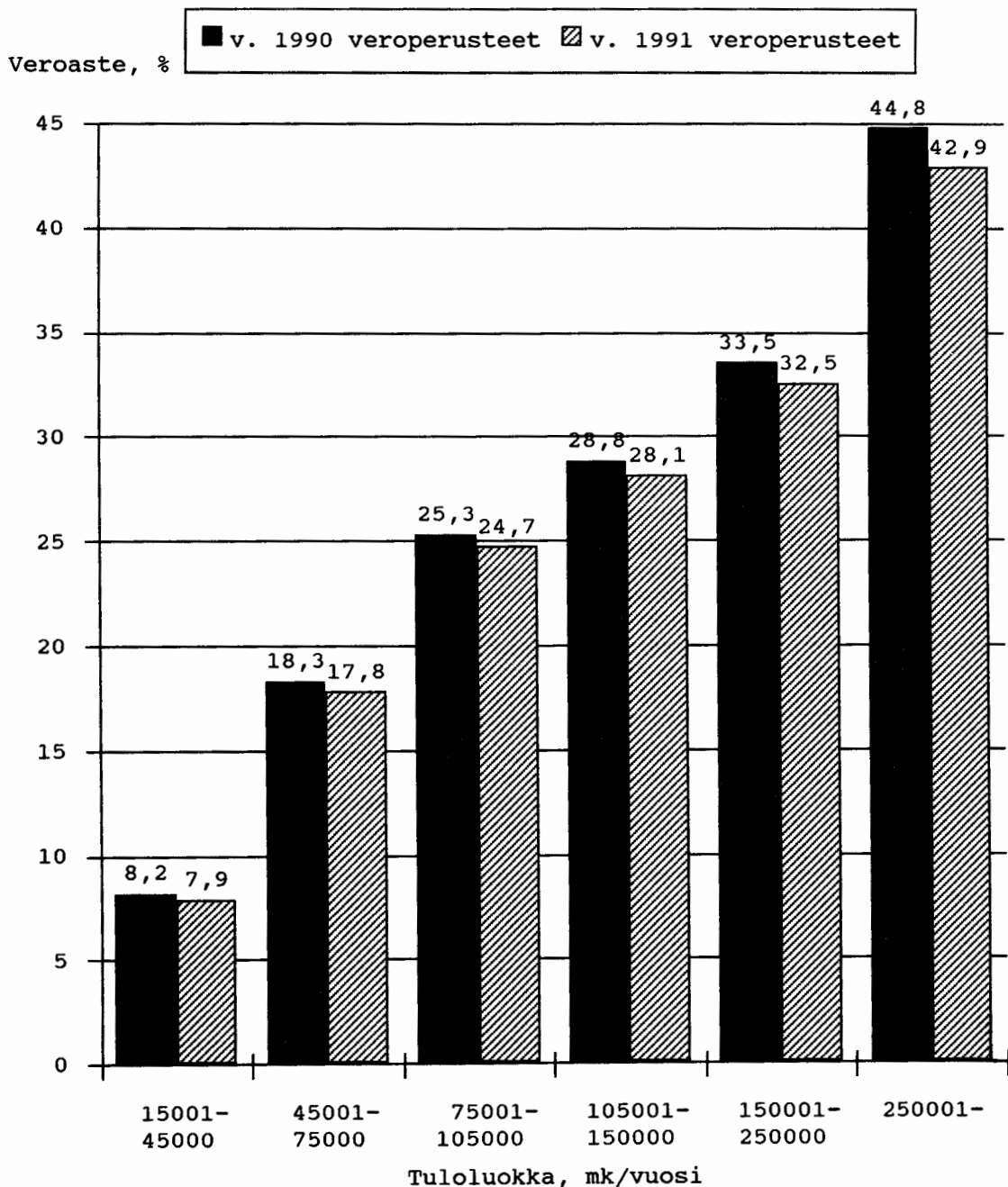
den muuttamista koskevat ehdotukset, osinkotulojen siirtyminen veronhyvitysjärjestelmän piiriin ja ehdotettu korkotulojen siirtyminen lähdeverotuksen piiriin sekä vähennysjärjestelmän ja veroasteikon muutokset, eli kaikki henkilöverotusta koskevat keskeiset osatekijät, muuttuvat verot/henkilö ja veronalaisten tulojen suhteen lasketut veroasteet eri tulotasoilla vuoden 1990 verotukseen verrattuna seuraavasti:

Tuloluokka mk/v	Vero 1990 mk	Vero- aste %	Vero 1991 mk	Vero- aste %	Veron muutos		Veroasteen muutos %-yksikköä
					mk	%	
15 001— 45 000	2 369	8,2	2 273	7,9	—96	—4,1	—0,3
45 001— 75 000	9 962	18,3	9 589	17,8	—373	—3,7	—0,5
75 001—105 000	22 013	25,3	21 352	24,7	—661	—3,0	—0,6
105 001—150 000	34 703	28,8	33 655	28,1	—1 048	—3,0	—0,7
150 001—250 000	59 511	33,5	57 659	32,5	—1 852	—3,1	—1,0
250 001—	155 203	44,8	149 410	42,9	—5 793	—3,7	—1,9
Kaikki	20 028	28,2	19 380	27,3	—648	—3,2	—0,9

Veroaste = kaikkien tuloverojen osuus veronalaisista tuloista prosentteina.

Kuviossa on esitetty vuoden 1990 veroperusteilla ja hallituksen esityksen mukaisilla veroperusteilla vuoden 1991 tasolla lasketut tuloveroasteet tuloluokittain.

Tuloveroaste vuonna 1991 hallituksen esittämien ja vuoden 1990 veroperusteiden mukaan

Arvio tuloveroasteen kehittymisestä vuosina 1987—1991

Nämä veroasteet on laskettu kunkin vuoden veronalaisten tulojen ja verojen perusteella ko. vuoden tulotasossa. Tarkastelu tapahtuu arvioitujen lopullisen verotuksen mukaisin markkamäärin, joten esim. ennakonpidätysten tai veronpalautusten ajoittuminen ei ole vaikuttamassa esitettäviin arvioihin. Vuoden 1991 verot on laskettu vuodelle 1991 ehdotettujen tuloveroperusteiden mukaan. Vuoden 1991 lukuihin ei sisälly arviota kunnallisveroäyrien hintojen muutoksista kyseisenä vuonna.

Henkilöverotuksen tuloveroasteen verot/veronalainen tulo arvioidaan muodostuvan seuraavaksi:

1987	1988	1989	1990	1991
28,5	29,7	29,0	28,2	27,3

Vuoden 1991 laskelmat perustuvat arvioon, jonka mukaan ansiotaso nousisi kuluvasta vuodesta noin 7 prosenttia. Ansiotason muuttaminen yhdellä prosenttiyksiköllä muuttaa vastaavasti veroastetta noin 0,3 %-yksiköllä.

Tuloverotuksen verokynnys

Sitä tuloa, josta lähtien tuloveroa kannetaan, kutsutaan verokynnykseksi. Valtionverotuksessa verokynnyksen suuruuden määrittelevät tuloveroasteikon alaraja ja eräät vähennykset. Kunnallisverotuksessa perusvähennyksen suuruus yhdessä eräiden muiden vähennysten kanssa määrittelee verokynnyksen korkeuden.

Valtion tuloveroasteikon alarajan ehdotettu nostaminen nykyisestä 38 000 markasta 40 000 markkaan nostaa valtionverotuksen verokynnystä. Taulukossa esitetään esimerkkejä verokynnyksistä vuonna 1991.

Esimerkkejä tuloverotuksen verokynnyksestä vuonna 1991

Verokynnys on se veronalaisen tulon markkamäärä, josta lähtien tuloveroja kannetaan.

Valtionverotus mk/v	muutos % v:sta 1990		Kunnallisverotus mk/v	muutos % v:sta 1990

Lapseton palkansaaja	41 237	5,3	9 072	3,5
Palkansaaja, vähennykset				
kahdesta lapsesta	54 845	4,9	32 530	9,9
Yksinhuoltaja, yksi lapsi	54 845	4,9	34 939	10,8
Eläkkeensaaja ¹⁾	45 630	5,3	34 676	5,4

¹⁾ Perustuu arvioon vuoden 1991 kansaneläkkeiden tasosta, josta päätös tehdään vuoden 1990 lopulla. Esitetyt markkamäärät ovat pienimpiä mahdollisia tulotasoa, joiden ylittäminen voi johtaa veronmaksuun. Niitä laskettaessa on otettu huomioon vain viran puolesta tehtävät vähennykset.

Esimerkkejä palkansaajien ja eläkkeensaajien verojen muutoksista

Esimerkilaskelmissa tarkastellaan tilanteita, joissa tulonsaajalla on vain yhtä tulolajia, joko palkkatuloa tai eläketuloa.

Esimerkilaskelmat havainnollistavat ehdotettujen veroperustemuutosten vaikutuksia yksinverotettavien ja avioparien veroihin ja veroasteeseen. Laskelmissa on otettu huomioon kaikki ne vähennykset, jotka kussakin tapauksessa aina myönnetään, kuten esimerkiksi tulonhankkimisvähennys ja perhepoliittiset vähennykset. Lapsenhoitovähennys on otettu huomioon perheen pääasiallisen huoltajan, puolisoista suurempituloisen verotuksessa. Lisäksi ilmoitukseen perustuvista vähennyksistä on otettu huomioon tavallisimmin esiintyvät vähennykset. Nämä vähennykset on laskelmissa oletettu sen suuruisiksi kuin ne tilastojen perusteella keskimäärin ovat vähennyksen tekijä kohti laskettuna.

Vähennysten markkamääräoletukset esimerkilaskelmissa:

Matkakulut: 5 % palkkatuloista, kuitenkin enintään 3 500 mk.

Muut tulonhankkimiskustannukset: 1,5 % palkkatuloista, josta 1% on sellaisia tulonhankkimiskustannuksia, jotka voidaan vähentää tulonhankkimisvähennyksestä riippumatta, esimerkiksi työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksu.

Lainojen korot: 2 000 mk + 6 % palkkatuloista. Vähennys on laskettu ainoastaan enemmän ansaitsevalle puolisolle. Eläkeläisesimerkeissä ei oleteta vähennettävän lainakorkoja.

Sairauskulut: 1 000 mk + 1 % palkka- tai eläketuloista enemmän ansaitsevalle puolisolle.

Taulukko 1. Lapseton palkansaaja.

Veronalainen tulo, mk/v	Tuloverot v. 1990 mk	Tuloverot v. 1991	Veron muutos		Veroasteen muutos
			mk/v	pros.	
60 000	11 918	10 854	—1 064	—8,9	—1,8
120 000	36 277	34 119	—2 158	—5,9	—1,8
180 000	65 211	61 686	—3 525	—5,4	—2,0

Taulukko 2. Yksinhuoltaja-palkansaaja. Kaksi lasta.

Veronalainen tulo, mk/v	Tuloverot v. 1990 mk	Tuloverot v. 1991	Veron muutos		Veroasteen muutos
			mk/v	pros.	
60 000	2 773	1 643	—1 130	—40,8	—1,9
120 000	25 777	23 723	—2 054	—8,0	—1,7
180 000	53 582	50 162	—3 420	—6,4	—1,9

Taulukko 3. Palkansaaja-puoliso, toinen puoliso tuloton. Kaksi lasta.

Veronalainen tulo, mk/v	Tuloverot v. 1990 mk	Tuloverot v. 1991	Veron muutos		Veroasteen muutos
			mk/v	pros.	
60 000	5 863	4 830	—1 033	—17,6	—1,7
120 000	28 402	26 442	—1 960	—6,9	—1,6
180 000	56 240	52 899	—3 341	—6,0	—1,9

Taulukko 4. Yksinasuva eläkeläinen, vain eläketuloa.

Veronalainen tulo, mk/v	Tuloverot v. 1990 mk	Tuloverot v. 1991	Veron muutos		Veroasteen muutos
			mk/v	pros.	
40 000	2 527	1 833	—694	—27,5	—1,7
80 000	21 792	20 407	—1 385	—6,4	—1,7
120 000	40 248	37 670	—2 578	—6,4	—2,1